

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Hivatalban átvéve:
Egy évre 10 kor.
Folyóévre 4 "
Háshoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Folyóévre 5 "
Még postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Folyóévre 6 "
Egyes más ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 212. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 szept. 17.

Mackensen.

Tegnap újra nagy győzelem hire hozta lázba azoknak az országoknak a népeit, ahol örülnek az oláh hordák leveretésének. A hír döntő győzelemről beszél, melyet a bolgár, török, német csapatok arattak a Dobrudzsában a román, orosz seregek felett. A győzelmi hír újra egy nevet övez dicsőséggel s ez a név Mackensen vezértábornagyé, a balkáni győző.

Ez a név először ott ragyogott fel a galíciai harcúterén s még nagyobb lett 1915-ben a szerbiai harcúterén s most ismét teljes pompájában tündökölt. Ma egy éve, hogy tüneményes gyorsasággal végigszáguldott Szerbián s most a román Dobrudzsán keresztül kezdte meg diadalmenetét Mackensen s még gyorsabban halad, mint a múlt évben.

Bulgária határaitól nagy utat tett meg serege Szilisztriáig és Dobriestig s már ettől a vonaltól 40 kilométerre aratta győzelmét a román, orosz sereg felett a Cuzgun-Kara Omer-vonalon a tegnapi jelentés szerint s csak 30 kilométerre állott a csernavoda-medzidie-constanzai vasútvonaltól, amely vonal Romániának életére. Már eddig szabaddá tette a Dunát s lehetővé tette az átkelést a Dunán s megnyitotta a lehetőségét annak, hogy Románia szívébe hatoljon. Szerbia ellen 1915 szeptember 9-én kezdte meg támadását Mackensen. Reggel 9 órakor dördültek meg ágyúink Belgrád előtt s este 9 órakor már Mackensen csapatai átlépték a Dunát s megkezdték benyomulásukat Belgrádba. S ne feledjük, hogy a Dunán ép úgy át lehet kelni a román határon, mint a szerb határon.

E pillanatban nincsenek még

közelebbi híreink a nagy győzelemről, melyet Mackensen zsenijének köszönhetünk s a melynek kivívásában bizonyára nagy része van Zsekovnak, a bolgár hadak fővezérének s a bolgár, török, német seregek vitézségének. Háboruban az ellenség leverése a fontos s nem a hely, hol a győzelem a mienk lett. Alig lehetséges, hogy a győzelem színhelye a csernavoda-constanzai vonal lenne, de az mellékes is. A fontos az, hogy a Dobrudzsát védő román hadsereg tönkre lett verve s most már szabad az út Csernovoda s Constanza felé s Románia többé a tengerfelől meg nem közelíthető, s a győzők előtt nincs többé akadály.

Egy német tiszt mondotta a román háború kitörésekor: szerbiai

offenzívánk ájtatos körmenet volt ahhoz a gyorsasághoz képest, amellyel Románián áthaladunk. Ez a bizakodó remény kezd valóra válni. A bolgár, német offenzíva nemcsak azt tette lehetetlenné, hogy a román, orosz hadsereg Bulgáriába behatolva elvágja a konstantinápolyi uttól a németeket, hanem tönkretette a dobрудzsai román sereget is.

Románia roppant gaztettets óriási ostobaságot követett el a hadüzenettel s óriási ostobaságot követett el, mikor nem ismerte fel a saját hadi helyzetét s a mienket s ezzel végveszélybe sodortatta magát. Volt egy természetes ellensége, ez Oroszország s most már bennünket is kárlehelhetlen ellenségeivé tett. Pusztulnia kell s a történelem ítélete az lesz, hogy megérdemelte sorsát.

Döntő győzelem Dobrudzsában.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik hivatalosan: A német császár a császárnéhoz a következő táviratot intézte:

„Mackensen vezértábornagy éppen most jelenti, hogy a bolgár, török és német csapatok döntő győzelmet arattak Dobrudzsában a román és orosz csapatok fölött.“

Hadállások a döntő győzelemnél.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung a következőket jelenti a dobрудzsai győzelemről: A bolgár, német és török csapatok tegnap jelentett előnyomulásuk további folyamán egy német hadosztály előretört a Duna irányában s közben egy román hadosztályt maga elé hajtott. Ezt a hadosztályt hátulról egy orosz divízióhoz nyomták, úgy hogy a német csapatok az oroszok balszárnya mellé állottak. Egyidejűleg a jobboldalon a bolgár lovasság megtámadott egy szerb hadosztályt, amely páncélszerűen vonult vissza vasúti vonalukra.

Tegnap két órakor a helyzet az volt, hogy a németek és a szövetségesek egy nyomatott U betű formájában állottak. A németek voltak a betű szögpontjában, a bolgárok a baloldalán, a német és bolgár lovasság a betű jobb oldalán, az U közepén pedig összeszorítva az oroszok, románok és szerbek. Az oroszok tartották frontjukat, de nem mozdulhattak.

Mikor Mackensen parancsot adott az oroszok megtámadására, az orosz hadosztályt belekergettek a feloszlásban levő román és szerb hadosztályba, amiből az ellenségnek általános zavar keletkezett.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
gibb egyházi szerkek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kivánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Utazás a szegedi Katholikus Kör felé.

Szeged, szept. 12.

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Nem tudnak a szegedieknek szerkesztői üzenetben megüzenni, hogy hol is van hát a szegedi Katholikus Kör? Mert itt Szegeden nem tudják.

Ugy esett a dolog, hogy Szegedre kerülvén, itt a legelső nap összehalákoztam Schuch Károly őrnaggyal, a nagyváradai Katholikus Kör kitűnő háznagyával. Nagyon megörültünk egymásnak (a nagyváradiak rendszeren igen szeretik egymást — másutt) s elhatároztuk, hogy társas életet fogunk élni. Megalakítjuk a nagyváradai Katholikus Kör szegedi különítményét s a különítményt a szegedi Kath. Kör védnöksége alá helyezzük. Tőlük kérünk helyiséget, fűtést, világítást, újságokat, kártyaasztalt és még két kölcsönpartnert a kaláberhez. Mert ennyi legalább kell egy jó klubhoz.

Gyerünk hát és keressük meg a szegedi Kath. Kört.

Ilyen egyesületnek kell itt lennie, hiszen volt itt valamikor katolikus nagygyűlés is, voltak kath. körünnepélyek, amelyeken nagyváradiak is szerepeltek. Azóta újabb árvíz nem járt erre felé. Hát csak kell valahol Kath. Körnek lennie. Találkát a tünk egymásnak hivatali dolgaink után s könnyű szívvel eladulunk új otthonat keresni.

Ketten kétfelé indultunk, kevés határozottsággal. Károly barátom rám szólt:

— Hát te tudod, hogy hol a Katholikus Kör?

— Nem én. Te talán tudod?

— Én sem. Hírét sem hallottam.

— Sebaj. Valahol csak lesz. Keresni fogjuk.

Elindultunk tehát csak úgy találokra Szeged utcáin. Szép, széles utcák, modern üzletek, ragyogó kirakatok. Teljesen modern itt is a kereskedelem: tisztas boltok liszt nélkül, trafikok dohány, szivar és cigaretta nélkül, cipőüzletek, ahol a kirakatba tett cipőkre nem merik kitenni az árakat, nehogy beverjék a kirakat ablakokat. Szóval minden úgy, mint Váradon, csak itt kevesebb üzletre van kiírva, hogy

Hadbavonulás miatt
ZÁRVA.

A mi tudvalevőleg Váradon annyit jelent, hogy a tulajdonos zárva van, mert hadbavonultaknak szállított.

Van ellenben itt egy egészen aktuális reklám. A legtöbb üzlettulajdonos nagy betűkkel kiírta:

Menekülteknek
10 % kedvezmény!

Ez aztán valami! Most már értem, miért van Szegeden még türehtetlenebb drágaság, mint Nagyváradon. A kereskedők a maguk polgári 200 százalékos hasznából 10 százalékot a szegény menekülteknek elengednek, de miután ők csak nem kereshetnek kevesebbet, a miért s menekülteknek 10 százalékos elengednek, hát ezt az engedményt hozzácsapják a nem menekültek részére megállapított árakhoz. Ez nagy jótétemény a

menekülteknek! Ma megszólított egy intelligens menekült; resztlekve pénzt kért. Mig az erszényemet elővettem, megkérdeztem:

— Hát mindenét elrabolták az oláhok?

A szegény menekült élénken tiltakozó modulatot tett.

— Oh, azok hagytak még valamit! De itt Szegeden egy darab kenyeret és egy pár cipőt vettem, 10 százalékos kedvezménnyel s most koldussá lettem. Csak a rajtam levő ruhám maradt meg.

No lám, milyen szép az a 10 százalékos kedvezmény! Ha az nem volna, a szegény embernek a kabátja sem maradt volna meg.

Ekképen megtapasztalván az örvendétesen virágzó szegedi üzleti életet, még mindig azt konstatáljuk, hogy a szegedi Kath. Kör nem sikerült fölfedeznünk.

— Bizonyosan nem akarnak a Kör névvel hivalkodni s nem írják ki az utcára, vélekedett Károly barátom. Tudod, Nagyváradon is azóta van kiírva az utcára a Kath. Körünk címe, mióta udvari palotába költöztünk. Addig mi is szerénykedtünk.

Lehet benne valami. Próbáljunk hát kérdezősködni.

De kinéi?

— Megvan! kiáltottam föl oly hangosan, amennyire a szolgálati szabályzat a hang emelését civil népség közelében megengedi. Itt a piaristák rendháza. Bemegyünk és az első kegyesrendi atyától utbaigazítást kérünk.

Károly barátom némileg irigyelte ezt a pompás ötletet tőlem; már csak amennyire a szolgálati szabályzat az irigykedést megengedi. Egyébként csöndesen helyeselt és megindultunk a piaristák híres főgimnáziuma felé. A legelső fiatal páternek, akit előtaláltunk, bemutatkoztunk s megkérdeztük, hol a Katholikus Kör?

Előbb egy osodálkozó tekintet volt a válasz. Hogyan érdeklődhetik valaki Kath. Kör iránt Szegeden? (A város lakossága csaknem tiszta katolikus, de három százbakoműves páholyból dirigálják.) Aztán jött a bizonytalan válasz:

— A Kath. Kör? Az bizony valahol a Dugonich tereen lesz.

Gondoltuk, fiatal tanár, most jött Szegedre, csak úgy általánosságban ismeri a helyzetet. De legalább megtudtuk, merre felé keressük a Kath. Kört.

Körüljártuk a Dugonich-teret jobbról-balra, aztán balról-jobbra. Katholikus Kör-ről senki sem tudott semmit.

— Talán valamelyik másik téren lesz? vélekedett Károly barátom. Keressük tovább.

Végig jártuk Szeged tereit. Szó, a mi szó, ezeket szívesen felpakolnám és elvinném Nagyváradra. Van itt is Széchenyi tér, mint Nagyváradon, de a szegedi Széchenyi tér valahogyan másképp fest, mint a nagyvárad. Furcsa izlésük van ezeknek a szegedieknek! Mi a legnagyobb magyarról elnevelt teret csak úgy tudjuk elképzelni, hogy közepén legyen (szökőkút, virágágy vagy más efféle haszontalanság helyett) egy idomtalan hodály, a melyet valami ócska mű pálmáról pálmaligetnek csufoljanak, a hodály körül jóképű bakaszakácsok puc coválják a csirkét, hámozzák a krumplit a „Pálmaliget”, katonai étkezdéje számára, csirkétoll röpköd a levegőben, mo sogató lé folyik a lábaid alatt s mindez kellemes harmoniába oivad a legnagyobb magyar emlékezetével. Szegeden a Széchenyi tér a legszebb sétány, gyönyörű virágágyakkal, faorokkal és négy sor paddal. Aenyira

szépnek találták a szegediek e helyet, hogy vagy öt szobrot itt zsufoltak össze: Rákózi lovasszobrot, Széchenyi, Dák, Vásárhelyi Pál és Tisza Lajos szobrot. Elég változatos csoport, s hogy még több legyen a változatoság, ide tervezik valamelyik nemrég elhunyt — polgármester szobrot is. Ezek a szegediek még nagyobbra tagsárlják a maguk helyi nagyságait, mint mi váradiak. A Bas-deckerbe egyébként jó lesz bevenni, hogy ezek a szobrok csak télen láthatók, mert nyáron a fák lombja egészen eltakarja valamennyit. Sajátságos, hogy Szegeden a szobrok egész alakok; mi Váradon megelégszünk azzal, hogy a Bémer térre kitettünk egy fejt, arra gombiak rátettük Szigligeti fejét s ezt kineveztük Szigligeti Edének. Minek is az a nagy cifraság?

Elandalogtunk a tereken és a szobrokon, de a Kath. Kört csak nem találtuk.

Láttuk a Klauzál téren Kossuth szobrot, a Stefánia sétányon Erzsébet királynét, a Valéria-téren Klauzál szobrot, a Szent István-téren a viktoryot, az Erzsébet téren szemmifele szobrot, szóval láttuk, hogy mindenkinek van itt szobra és tere, de senkinek sincs a szobra azon a téren, s melyet róla elneveztek. Ez is eredeti szegedi specialitás.

A szegedi Katholikus Kört azonban még mindig nem találtuk.

Civilektől hiába kérdeztük; megpróbáltuk katonáktól. Velük sem jártunk jobban.

A katonák megmutatták a kórházakat; rendesek tiszták és ami a legfőbb osuda: magyar felírás is van valamennyin. Hja, ez Szeged nálunk Nagyváradon a betegek, az orvosok csaknem kizárólag magyarok, az egyes kórházi épületek is eredetileg magyar civil célokra épültek, de azért mi magyar felírást világgért sem törnénk! Csak németül: Noth Reserve-Spital, meg Reserve-Spital. Szegeden ott van magyarul is: Szükség Tartalék-Kórház. Kegyetlen szöszszerinti tor-dítás; az ember nem tudja, a kórháznak van e szüksége tartalékra, vagy a tartaléknak van valamire szüksége, jó magyarul „kisegítő tartalék-kórház” volna, de sebaj, magyarul van s ez a fő, persze csak Szegeden. Mi azt valljuk, elég magyar a Vöröskereszt; hát bizony azt legnagyobbra magyar hőök vére festette pirosra.

A Katholikus Körről azonban a katonák sem tudtak semmit.

Amint így sétálunk a Fekete Sas-utcán, (Szegeden Fekete Sas még most utca; később talán itt is részvénytársasággá alakul át), egyszerre egy nevet látok rápingálva valamelyik kapura:

Pinkász Jakab
cipőüzlete
a tulsó oldalon.

— Pinkász! Mintha ezt a nevet már hallottam volna; mondok.

— Nekem is olyan ismerősen eseng, vélte az őrnagy ur.

— Nagyvárad! kiáltottunk fel mind a ketten sugárzó arecal. Aztán elkezdtünk mo solyogni.

— Nézzünk be az udvarba, hogy él a földi. Ugyis esik az eső; egy kissé álljunk be a kapu alá.

A kapu alatt lépcsőház. Csak úgy talá lomra feléztünk az emeletre — s ott végre megtaláltuk, mikor nem is kerestük a felírást: Szegedi Katholikus Kör.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legsolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

Otthon voltunk. De a legmagyarabb városban, a legkatholikusabb magyar városban Pinkász Jakab vezetett rá bennünket a Katholikus Körre. Ő is akaratlanul.

Uj Abban a házban, amelyben a szegedi Kath. Kör megtaláljuk, vendéglő is van. Eriől is rá lehet bukanni. A vendéglő — kóser korcsma t. i.

Aliquis.

A város jövedelmeinek fokozása.

Juricskay tanácsos szabályrendelet-tervezetei.

Az a régi tervezet, hogy Nagyvárad város pénzügyének rendezése céljából új jövedelmi forrásokról kell gondoskodni, különösen az idei költségvetés tárgyalásánál domborodott ki komolyabban. Ezt a célt szolgálja a házbérfüller behozatala.

Már a költségvetés tárgyalásánál arra törekedett Juricskay Barna adóügyi tanácsos, hogy elsősorban olyan új jövedelmeket kell a város pénzügyei rendezésének szolgálatába állítani, amelyek nem sújtják az agyonterhelt szegényebb lakosságot, hanem csak azokat, akik a teherviselést meg is bírják.

Ezt az irányt szolgálja az a két szabályrendelet-tervezet, amelyet most terjesztett be Juricskay Barna tanácsosok.

Az egyik a pezsgőnek az eddiginél magasabb összegben való megadóztatását foglalja magában.

Nagyváradon, még a mostani nehéz időben is, telemes a pezsgőfogyasztás. Aki pezsgővel él, elbirja azt a csekély terhet, amelyet a szabályrendelet reá hárít s azt meg nem érzi, ellenben a városi pénztárba nagyon is ráfér az ezuton befolyó több jövedelem.

A másik szabályrendelet a vendéglők, szállodák, kávéházak rendőrfelügyeleti díjának emeléséről szól.

A két szabályrendelet tervezet a következő:

A pezsgő városi illetéke.

A szabályrendelet főbb pontjai ezek:

Nagyvárad thyf. város területén a behozott és elfogyasztott pezsgő bor után városi illeték fizetendő és pedig: a) minden egész üveg után (0,7—0,8 liter) 1 korona, b) minden fél üveg után (0,05—0,4 liter) 70 fillér, c) minden fél üveg után (0,175—0,2 liter) 50 fillér és d) esetleg más tartalmu üvegeknél literenként 1 korona 20 fillér.

A város területére érkezett pezsgő szállítmány az értesítőlevél, esetleg a számla előmutatása mellett az átvételkor, legkésőbb a bepecézés, vagy beraktározás előtt, a városi fogyasztási adóhivatalnál bejelentendő és az 1. §-ban megállapított városi pezsgő bor illeték azonnal kifizetendő. Kocsin, postán, vagy vasuton, mint podgyász érkezett pezsgő, szintén a beraktározás, illetve bepecézés előtt ugyancsak bejelentendő a fogyasztási adóhivatalnál. Amennyiben az érkezés és beraktározás nem a fogyasztási adóhivatal hivatalos óráinak tartama alatt történik, ez esetben a bejelentés a legközelebbi 24 óra alatt eszközölendő.

Pezsgő bor illeték fizetési kötelezettség alól kivételnek a város területéről kiszállított, vagy a városon átmenetileg szállított pezsgő bor szállítmányok.

Mindazok a borkereskedők, vendéglősök, korcsmárosok, fűszerkereskedők, cukrászok, akik pezsgő borból állandó készletet tartanak rakáron és megfelelő vagyoni megbízhatósággal rendelkeznek, a városi tanács engedélyétől függően jogosultak legfeljebb két havonként utólagos lezárolási kedvezményt igényelni és ez esetben a fogyasztási adóhivatal által megejtett lezárolás eredménye szerint a pezsgő bor illetéket megfizetni kötelesek. Az utólagos lezárolás kedvezményében részesülő fél is köteles a pezsgő bor szállítmányának beszerzését és beraktározását esetenként a 2. § értelmében bejelenteni.

A szükséges felügyelet és ellenőrzést, a pezsgő bor illeték kivételét és beszédését, az engedélyezett utólagos lezárolásoknak munkalatait, a városi fogyasztási adóhivatal eszközli.

A szabályrendeletnek meg nem tartása, illetve megszegése, jövedéki esonkítást képez és a jövedék esonkító a megrövidítésnek kitett városi pezsgő bor illeték (5—20) öttől húszszorosáig terjedő pénzbüntetéssel sújtatik, mely pénzbírság azonban 20 koronánál kevesebb nem lehet, az érték meg nem határozhatása esetén ezen szab. rend. áthágói 1—100 K ig terjedhető pénzbírsággal sújtandók.

Az ezen szabályrendelet életbeléptekor a város területén kereskedőknél, gyárosoknál ismételőrsütőknél és italmérőknél található készlet leltározandó és a meghatározott illetékek, a városi fogyasztási adóhivatalnál 8 nap alatt befizetendő.

Jelen szabályrendelet 1917. évi január 1 én hatálybalép és végrehajtásával a városi tanács bízatik meg.

Az egyéb itt nem közölt szakaszok az illetékkivétel, ellenőrzés és eljárás mikéntjét szabályozzák.

A szabályrendelethez fűzött indoklás ezeket mondja:

A városi háztartás egyensúlyának helyreállítása és így a városi pénztár fizetőképességének jövőbeni biztosítása érdekében már az 1916 évi költségvetés tárgyalásánál új jövedelmi források megteremtését és életbeléptetését határoztuk el.

A város pénzügyi érdekeinek biztosítása érdekében, mint új jövedelmi forrás jelentkezik a város területén elfogyasztott pezsgő bornak városi illetékelés alá leendő vonása, amely mint nem nélkülözhetetlen fogyasztási cikk, ezen városi illetékelést megbirja és a behozatal, illetve a fogyasztás korlátozására lényegesebb befolyással nem lesz.

Ugyanis a háboru tartama alatt a fogyasztási cikkek ára az egész vonalon lényegesen és aránytalanul emelkedett és pedig nem a termelés, kereslet és kínálat mérvéhez viszonyítva, mert észlelhető, hogy az élelmiszerek árának emelkedésében bizonyos mesterséges árfelejtés is megnyilvánul, már az általános élelmiszerek fogyasztási adóitól bizonyos mértékben és mérsékelten való emelése és az e címen elérhető többlet-jövedelmeknek közület javára és érdekében való biztosítása is indokoltnak látszik. Annál inkább vonható illetékelés alá az oly fogyasztási cikk, amely nem a közület egyes tagjainak életszükségleti feltételeit képezi, hanem miként a pezsgő bor is, élvezeti és kivételési igényeket elégít ki.

A pezsgő bornak illetékelés alá vonása tehát, amely bár végeredményében a fogyasztót fogja terhelni, egy olyan társadalmi réteg adózási képességének a fokozottabb igénybevételét előzolja, amely társadalmi réteg anyagi erejénél és rendezettebb viszonyainál fogva is képes a pezsgő bor fogyasztásával járó nagyobb anyagi terheknek a viselésére.

A tervezet szerinti adózási kulcs mérve pedig, még ha kereskedő vagy üzlettulajdonos által egészen hátrított is át a fogyasztó, aligha fogja csökkenteni az eddigi fogyasztást és ha végeredményben ez a városi illeték fogyasztás csökkenést is eredményezne, még mindig alig mondható az illetékelés alá vonás a közületre kártékonynak.

Mindezekből folyólag megállapítható az, hogy a pezsgőbornak városi illetékelés alá vonása helyénvaló és olyan élvezeti cikknek a fogyasztását sújtja közteherrel, mely nem kifogásolható, sőt igazságos a közület egy olyan részének mérsékelt megterhelése és a közteherviselésbe való bevonása, akiknek anyagi ereje e címen fokozottabb mértékben igénybevehető.

A rendőrfelügyeleti szabályrendelet.

1. §. Rendőrfelügyeleti díj címen: 1. fogadó, szálloda, vendéglő és kávéház üzletek tulajdonosai: a) ha az üzlethelyiség a Bemer-tér, Szent László tér és Rákócsi-uton van, évenként 200 koronát; b) ha az üzlethelyiség Olasziban a Baross-tól kiindulva a Sztaroveszky utca, Sal Ferenc utca, Szentpéteri- és Szigligeti utcán át a Nemzeti hídig határolt területen van, vagy Ujvároson a Körös-utca 37, illetve 38, házászámig, Teleky utca 27., illetve 34. házászámig, Or utca, Szabadság, Pável, Beóthy Odón utca 25., illetve 34. házászámig, Mezey Mihály, Kapucinus-, Zöldfa- és Kossuth Lajos után van, évenként 150 koronát; c) ha az üzlethelyiség a város többi a) és b) pontokban fel nem sorolt utcán van, évenként 75 koronát tartoznak befizetni a városi pénztárba.

2. Cukrász üzletek tulajdonosai: a) ha az üzlethelyiség az 1. pont a) alatti helyen van, évenként 200 koronát; b) ha az üzlethelyiség az 1. pont b) alatti helyen van, évenként 100 koronát; c) ha az üzlethelyiség az 1. c) alatti helyen van, évenként 50 koronát tartoznak befizetni a városi pénztárba.

3. Kávéház, bodega és korlátlan italmérési joggal bíró üzletek tulajdonosai: a) ha az üzlethelyiség az 1. pont a) alatti helyen van, évenként 100 koronát; b) ha az üzlethelyiség az 1. pont b) alatti helyen van, évenként 50 koronát; c) ha az üzlethelyiség az 1. pont c) alatti helyen van, évenként 25 koronát tartoznak a városi pénztárba befizetni.

2. §. Ezen díjak évente fizetendők és pedig a már fennálló üzletek után mindig a naptári év első hónapjában, új üzlet után pedig első ízben a vonatkozó iparengedély kiadása iránti kérvény benyújtása alkalmával, illetve a korlátlan italmérési joggal bíró üzletek után az üzlet megnyitásokor.

3. §. A hátralékos rendőrfelügyeleti díjak közigazgatási uton hajtandók be, mívegből a számvétség a hátralékokról évenként kimutatást készít s azt a rendőrségnek megküldi.

4. §. Jelen szabályrendelet 1917 január 1 én lép életbe.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfüzők csak
Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA
Midergyárában Szalárdi-u. 9.

A románok és oroszok teljes verességet szenvedtek Dobrudzsában.

Szófiából jelentik: Bolgár vezérkar közli szeptember 15. ról:

Romániai front.

A Duna mentén nyugalom. Csak Tut-rskán városát bombázta eredménytelenül az ellenséges tüzérség.

A dobriusi fronton, ahol 12 óra óta elkezdődött harcokban állottak csapataink az egyesült orosz, román és szerb hadserekekkel az Olinaót—Parakój—Aptat—Busubas—Tarsmár vonalon vívott harc a hó 14-én az ellenség teljes leverésével végződött.

Az ellenség megkezdte a visszavonulást. Csapataink erősen üldözik. A foglyokat és a hadianyagot most számlálják. E harcok folyamán konstátáltuk, hogy az ellenség részéről a harcokban a következő hadosztályok vettek részt, 2, 5, 9, és 13 román hadosztály, a 61. orosz gyaloghadosztály, egy kombinált szerb-orosz gyaloghadosztály és a 3. orosz lovashadosztály.

Tutrákánál elfogott orosz tisztak valamelyikéből bizonyossággal megállapítható, hogy az egész 15. és 17. román gyaloghadosztály fogságba esett. A két hadosztály a 34., 36., 64., 75., 76., 79. és 80. valamint egy kombinált gyalogezredből második had tüzérezredből, összesen 9 gyalogezredből, egy tüzérezredből, az 5. tüzérezredből, a 3. nehéz tüzérségi ezredből és az egész vár-tüzérségtől állott.

Tutrákánál 462 tiszt jutott sebesületlenül fogságba, köztük Roskann és Mariessku ezredesek dandárparancsnokot, 40

orosz, 15 karmester és 25.000 ezer főnyi légénység.

A 15. hadosztály parancsnoka Trigonescu tábornok elmenekült. A 17. hadosztály parancsnoka Todoraszku pedig a foglyok előadása szerint a Dunába fullt. A zászmány 2 zászló, 100 ágyú, 62 gépfegyver és nagymennyiségű hadianyag.

Kurbunár—Dobrics és Szilisztria melletti harcokban 115 tisztet és 3000 főnyi légénységet fogtunk el és 30 ágyút zsákmányoltunk. Szeptember 12-ikéig bezárólag elfogtunk 522 tisztet és orvost és 28.000 főnyi légénységet, zsákmányoltunk 2 zászlót, 130 ágyút, 62 gépfegyvert, nagymennyiségű lőszert és különböző hadianyagot.

Macedóniai front.

Az Ostrova tótól nyugatra és délnyugatra komoly harcok vannak folyamatban. Jelentékeny ellenséges erőket konstátáltunk, köztük orosz ezredeket is. A Moylana szakaszon mindkét részről élénk tevékenység. Az ellenség összes támadásait ellentámadásunkkal mindenütt visszautasítottuk, miközben az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk. A Vardar jobb partján nyugalom, a bal parton élénk tüzérségi tűz. Selimli falu irányában intézett támadásokkal (mintegy 6 kilométernyire Ghegelitől keletre) sikerült az angoloknak rövid időre elűznie árkaikat egyiket elfoglalni de visszavetettük őket régi állásukba. A Pakosica és Struma folyón tüzérségi tűz. Az Aegsi part vidékén nyugalom. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Erdélyi Miklós és társulata a menekülőkért.

Hol maradnak a mozik?

A Tiszántúl tegnapi beszélgetése nyomán, amelyet a lap tudósítója Pally Lajosnéval folytatott, gyors elhatározásra és nemes érzésre valló bejelentést tett Erdélyi Miklós, a Szigligeti színház igazgatója Rimler Károly polgármesternél. A színház igazgató eladta, hogy szeptember 22-én, pénteken este nagyszabású művészestélyt rendez az erdélyi menekülők felségélyezésére.

A művészestély pompás és magas színvonalú műsoránál fogva a legmelegebb érdeklődésre tarthat számot. A programban részt vesznek a társulat legkitűnőbb erői, s a produkciók szintje magasan felette áll mindazoknak amit eddig Nagyváradon láttak.

Az estére Emőd Tamás, az országos hírvételek nagyszabású költemény küld, amit E. Kovács Mariska fog előadni, aki betegségére óta először lép a színpadra, s bizo-

nyára nagy szeretettel fogadja a közönség. Nagy érdeklődés fogja kísérni Kasitz Esztert is, aki szeniorozott Petőfi verseket szaval. A halhatatlan magyar zseni költeményei most új erőt és aktualitást nyertek s a „Négy napig dörgött az ágyú Vizakna és Dáva között” című ciklus előreláthatólag mély hatást fog elérni a nagyváradai publikumnál.

Tarnay Béla és Békeffy Lajos magán-számokat énekelnek, míg Vigh Manó több táncosodó élén magyar táncokat fog bemutatni. Kovács Mária magyar áriákat énekel, Zsigmondy Anna pedig háborús aktualitásokat ad elő. Rákosi Ferenc és T. Pogány Janka kedves párjelenetén kacagni fog a közönség, ugyancsak egy tábori képen, amelyben Sik Rózsa és Ivanfy Jenő a magyar bakákat szólaltatják meg.

E párjeleneten kívül még megrázó kis drámát is adnak, amelynek férfi szerepeit Tóth Elek, Tompa Béla és Zsoldos Andor játsszák. A dráma szerzője Marton Manó.

Külön szenzációja a kis drámának, hogy egyetlen női szerepét Zsigmondy Anna, az

ünnepelet primadonna alakítja, aki a darabban eredeti székely balladákat énekel.

A mozgóképvállalatok ezidáig semmi bejelentést nem tettek. Pally Lajosné személyesen jár közbe, hogy a mozik, mint márkor is, most is teljesítsék emberbaráti és hazafias kötelességeiket földönfutóvá lett székely véreinkkel szembe, akiknek gyalogkaravánjai már megjelentek a főtéren.

A kormánybiztos az uzsora ellen.

Megirtuk, hogy Nagyváradon egyes „jószívű” urak a menekülteket megrohanják s azoknak sok pénzt érő jószágukat összevásárolják, miáltal a lelketlen üzerek elve-szik a szegény menekültektől azt is, melyet a nagy zürzavarban sikerült megmenteniük.

Mint Kolozsvárról írják dr. Betegh Miklós kormánybiztos véget akarván vetni a menekültek kiuzsorázásának, a fennhatósága alatt álló hatóságokhoz rendeletet bocsátott ki, melyben a menekülteket lelketlen kiuzsorázói üldözésére hívja föl a figyelmet. A rendelet mindenestre itt is érvényes, mivel Nagyvárad is dr. Betegh kormánybiztosága körletébe tartozik. A rendelet szövege a következő:

Értesítem, miszerint a kolozsvári és marosvásárhelyi kir. főügyészséggel érintkezésbe léptem amiatt, hogy utasítsák a hatóságok területén levő kir. ügyészségek vezetőit, hogy a menekülő és nem menekülő lakosság kiuzsorázása és szorult helyzetének kihasználása ellen a legnagyobb erővel védekezzenek. Különösen pedig nyújtsanak védelmet olyan irányban, hogy azokat a lelketlen kijárokot, akik magukat a kormány hivatalos megbízottainak és bevásárlóinak szimulálván, olcsón vásárolják össze a lakosság marháit és egyéb javait, akár pedig ennek szimuláció nélkül s a szorult helyzettel visszaélve vásárolnak marhákat, kérlelhetetlen szigorral üldözzék. Utasítom, hogy a kir. ügyészséggel és bíróságokkal karöltve mindent kövessen el aziránt, hogy a fenti visszaélések elkövetői méltó büntetésüket mielőbb elvegyék. Megfelelő esetben karhatalommal akadályozzák meg, hogy ily kufárok üzemeiket folytathassák. Betegh s. k.

BERLINI VICTORIA

Általános Biztosító részv. társaság.

Elfogad:

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,

amelyek háboru esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.

Nagyvárad vezérügynökség: Rákóczi ut. 10. sz. II. em. Telefonszám 641.

* Forolín a legjobb és legbiztosabb toiletté szer, láb-, láb- és hónalj izzadás ellen. Hűsíti Szagtalanít. Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

EMIR arcmosó

a legtokéletebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen-finomságu hamttal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: Németh Pál gyógyszerész Arany Kereszt gyógyszertárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárában, Csillag gyógyszertár Szacs-vay-utca, a Vadász drogeriájában és Farkas István Apolló drogeriájában.

A megvert ellenséget üldözzük.

Balkán hadszíntér. Mackensen tábornagy hadserege. Döntő győzelem koronázta Dobrudzsában az ügyesen és erőlesen vezetett hadműveletet. A német, bolgár és török csapatok üldözik a megvert orosz és román haderőket.

Macedon arcvonal. Malkanidza elvesztése után a bolgár csapatok egy új előkészített védelmi vonalra helyezkedtek. A Moglén arcvonal ellen Posar és Prezlop magaslát között intézett ismételt szerb támadások megghiúsultak. A Vardartól keletre nincs ujság.

Ludendorff főszállásmester.

Visszavetjük az oláhokat.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 16. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. Fogarasnál egy román ezredet, amely átkelt az Olton, visszavetettünk. Kóhalomtól északra biztosító csapataink sikerrel állották meg a harcokat. A Hátszeg mellett vívott, tegnap már jelentett harcokon kívül nincs más esemény.

Heves ágyuharc az orosz fronton.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonal. A Cerni-Ceremosz felső folyásánál helyenként heves ágyuharc.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonal. Terstyánszky vezérezredes hadserege nehéz tüzérségi tűz alatt áll.

Megvédjük állásainkat.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 16. (Hivatalos.) Az olaszok A Karszt fensíkon a csata egyforma hevéssel szakadatlanul tart. Az olaszoknak a legerősebb tüzérségi, aknavető tüzrel támogatott gyalogsági támadásai újra a Wippach és a tenger közti egész arcvonalra irányultak. E szakasz északi szárnyán az ellenség jelentéktelen térnyereséget ért el. Itt vonalunk San Grado di Marnához keletre vonul. Más-különben a harcra, hála csapataink szívós kitartásának, változatlan. 500 olaszt foglyul ejtettünk, 3 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Wieppachtól északra a tüzérségi tűz egész a Kmig a harcra vonatkozó részére kiterjedt.

Egy Görztől keletre a Rósa völgytől délre fekvő állásaink ellen intézett támadás tüzünkben nem tudott tért nyerni. Flitschnél is igen megélénkült az ágyutűz.

A tiroli harcra az ellenség a Passani gerincet támadja, a Cima di Covelotto-rondói szakaszon tüzérségünk tüzeinek hatása megakasztotta az ellenség előretörését.

A Cauriorlo alpini osztagoknak a csuéstól nyugatra eső szakadékokban sikerült egy támaszpontot elfoglalni.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 16. (Hivatalos.) Nincs esemény. Höfer.

A képviselőház elnöke a dobrudzsai győzelemről.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Beöthy Pál, a képviselőház elnöke egy újságíró előtt azt a kijelentést tette, hogy a dobrudzsai fronton vívott győzelem nem lehet csupán helyi értékű, hanem nagyszabású esemény; a német hadijelentések mindig óvatosak, s ha most döntő győzelemről írnak, annak meg is van a maga értéke.

A győzelem hírének hatása.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A győzelem hírére mámoros az egész főváros, a házak lobogó díszben usznak, az utcákon nagy tömeg tolong és éltetik a császárt, meg a dalmas Mackensent.

Bécsben a lakosság szintén ünnepel. A német és bolgár követet üdvözölték a döntő győzelem alkalmából.

Bukarestben nagyon lehangolt és izgatott a hangulat. Sok helyen zavargások vannak.

A Somme-harc hevessége nő.

Berlin, szept. 16. A nagyhatalmak közlése jelentésként:

Nyugati harctér.

Albert vürtenbergi herceg vezértábornagy arcvonal. Amint az előző napokban több ízben, egy az ellenség tegnap is eredménytelenül léte a tenger felől Westtengőt.

Az Ypern hajléban és Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege (északi részén az ellenség élénk tüzérségi és járőrtevékenységet fejtett ki. A Somme csata tegnap különösen heves volt.

Körülbelül 20 angol-francia hadosztály a legerősebb hevességre fokozott tüzelés után az Ancre és a Somme arcvonal ellen erős támadást intézett. Heves támadás után Coursette—Martinguche és Flerch falukon át visszanyomták bennünket. Combleset erős angol támadásokkal szemben megtartottuk.

Tovább délre a Sommeig a támadásokat részben csak közelharcban véresen visszavetjük. A Sommetől délre, Barleux-tól Denicourtig visszavetjük a francia támadást.

Néhány árokkőört folyik a harc, 6 ellenséges repülőt lelőttünk, közülök egyet Wintgens hadnagy, ketőt Böcke kapitány, aki immár a 26 ik repülőgépet tette harcképtelenné.

A német trónörökös hadserege. A Maastól keletre a harc tevékenység néhány sikertelen francia kézigaznát támadáson kívül mersékelt keretek között maradt.

Erdélyben oláh állásokat elfoglaltunk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcra. Nem volt különös jelentőségű esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok harcra. Csak a Kamienie magaslátan a Kárpátokban került a szerb élénk ágyuharcokra, egyébként a helyzet változatlan.

Erdélyben Fogaras felett a románok átlépték az Olton. A Fogarastól északra átkelt ellenséges osztagokat megtámadtuk és visszavetettük. Lejebb megghiúsítottunk átkelési kísérleteket.

Hátszegtől délkeletre elfoglaltunk román állásokat és visszavetünk ellentámadásokat.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az oláh király beteg lett a vereségek következtében.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik németalföldi lapok hogy bukaresti távirat szerint vereségek hírére a román király az izgalmak következtében beteg lett és ideg rohamai vannak.

Az egész Bukarest lakossága folytatja a menekülést.

Telegdi József temetése.

A magyar politikai élet nagy gyásza és teljes részvéte mellett kísérték ki tegnap utolsó útjára Budapesten a Kerepesi temetőbe Telegdi Józsefet. Impozáns arányokban nyilatkozott meg itt az a nagy szeretet és szívből fakadó nagyrabecsülés, amellyel Telegdi Józsefet a közéletben pártkülönbség nélkül övezték.

A diszesen felállított ravatal körül a család tagjai siratták ezt a valóban felejtetetlen férjét és apát, a legnemesebb szívű férjek egyikét. A ravatalt, a halottas ház falait a koszorúk óriási tömege dekorálta. A politikai világ nagyjai, a legelőkelőbb testületek, vállalatok helyeztek virágot, koszorút a koporsóra, amelyek sorában a biharmegyei és nagyváradi társadalom számos tagjának örökzöld emlék szimbóluma foglalt helyet.

Délután 3 órakor érkezett meg a temetésre Tisza István gróf miniszterelnök Beöthy Pál képviselőházi elnökkel. A miniszterelnök elsősorban az elhunyt fiához ment s kézzel fogta ki részvétét, majd kezét fogott a család többi tagjaival. Ott voltak még: gróf Khuen-Héderváry Károly, a munkapárt elnöke, Sándor János belügyminiszter, Beöthy László, báró Dániel Gábor, gróf Serényi Béla titkos tanácsosok, báró Kazy József, Vadász Lipót államtitkár, Mangra Vazul metropolita, Simonsits Elemér, Miskolczy Imre, Szilágyi Lajos, Szálló Géza, Béla Henrik, Zeyk Károly, Szabó János, Sipáky Sándor, Sztójka Kálmán, Almásy László, Illés József, Darvai Fülöp orsz. képviselők, báró Harkányi Frigyes főrend, Lumaitzer Lázár és még igen sokan a főváros legelőkelőbb köreiből. Tisztelettel jelent meg a Vilmos huszárezred tiszáikara. Képviseltették magukat mindazok a vállalatok, amelyeknél Telegdi József közreműködött.

A gyászszertartást az énekkar kezdte meg s a dal elhangozásával Petri Elek református püspök tartott gyászbeszédet.

— Nagy a vesztesége — ugymond — egész közéletünknek és a magyar törvényhozásnak. Oly szív égett ki lángjában, oly elme aludt ki fényében, mely a komoly törekvéseket mindig lelki emelkedettséggel tudta párosítani. Becsületes és munkás életével jogot szerzett, hogy halála hírére ne siessen tovább senki a köznapi élet zajába, hanem a veszteség fájdalmas őrzésével vegyenek búcsút tőle a becsületes munkát méltányolni tudó emberek. Minél inkább éreztük, hogy ritkulnak a sorai azoknak, akiket az életben a fenekelt idealizmus és hamisítatlan szeretet vezetett, annál inkább kell fájlalnunk az ő elhunytát, aki igazságszeretetével, egyens jellemével, nagy lelki műveltségével és nemes egyszerűségével mindig példaadólag hatott. Családi életében, mint közéleti tevékenységében, egyház és vármegye terén, közigazgatás és törvényhozás terében egyaránt kivívta a közbecsülést. Ezért fájdalmasan érzik elhunytát mindazok, akik vele érintkeztek és kik mindig a tisztelt és szeretet érzetével vették körül. Az igazak emlékezete áldott.

A beszéd után ismét a kórus énekelt, majd gróf Khuen-Héderváry Károly pártelnök rövid, meghatározó beszédében bucsúztatta

el Telegdi Józsefet. Kiemelte az elhunyt nagy és jeles érdemeit; a kiváló családapát, a buzgó törvényhozót, a közélet felelőtlenségű harcosát. Igaz jó barát és hű bajtárs volt, szerették és emlékezete örökké fog élni közöttünk. Mindnyájan szívünkbe zártuk őt, éreztük a szavát és válságos, nehéz időkben a jövőben is meg fogjuk kérdezni: mit tenne most Telegdi József? Áldás legyen azokon, akik őt szerették és adjon neki a Mindenható örök nyugalmat.

Az egyszerű gyászbeszéd könyekig meghatott mindenkit. A sirál újból Petri Elek püspök beszélt s Telegdi József hült hamvait átadták az anyaföldnek.

A családhoz az ország minden részéből százával érkeztek a részvétlívratok.

Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök a következő részvétlívratot küldte az elhunyt özvegyéhez:

„Felejtetetlen férje elhunytának híreről a legnagyobb meghatottsággal értesültem. Fogadja őszinte részvétem megnyilvánulását.“

Operett. Színházi sajtópolitika.

Ne ártson a sajtó a társulatnak.

Körülbelül tisztaban van a közönség, hogy mennyit ér a Szigligeti színház operett-személyzete.

Sokat ígér Zsigmondy Anna a legfőbb erőssége ennek a csoportnak és be fog válni Kovács Mártha is az együttesbe. Vigh Mancit ismeri a közönség, Szabai Anna is nem sokára otthonos lesz a színpadon, a bájos Habár Szerafinról is lassan kiderül, hogy nagy igyekezettel, kedvvel, tehetséggel van felruházva. Békefi Lajos hozzájutott szerepéhez és sikeresen állja meg helyét, mint Tarnay Béla szögletességével, tulzással a hangjában bujkáló éresség igyekszik megbékíteni a közönséget.

Az operett főerősségének látjuk Sik Rezsőt művészi humorával, pompás játékaival s az új színészt, Rákosi Ferencet, aki németből lett magyarrá, de kitűnő magyar színész. A lába férge, táncos sajnáljuk Tarnaynak, hogy ezt is tanulja meg.

A kar — kevés férfi, de nem lehet több — ópen elég, ha nem is sok. Ne feledkezünk el T. Pogány Jankáról, akiről külön kis tanulmányt kellene írni, milyen egy operett-komika, mennyi kedves ötletesség, jókedv van alakításaiban s ahol kell, groteszk farsaság és jellegzetesség.

Hiányzik azonban egy név: Vajnovszky Vilmaé, elférne még egy fiatal és kedves énekesnő a társulat érdekében is, s a közönség is jó néven venné, ha játékában gyönyörködhetnék.

A közönség még átmenetben van a régi és új helyárok között, de már kezd belenyugodni, hogy ha mindenki 2-3-5-szörösét követeli az eddigi áraknak, akkor a színházról sem lehet rossz néven venni, ha 20 százalékkal emeli a helyárait. Aki jókedvet, élvezetet kulturát ad, attól csakugyan ne sajnáljuk a pénzt.

A lapok már jórészt megbékéltek azzal, hogy így van és nem lehet másként.

Mindenestre nem ez az idő alkalmas

arra, hogy a színház vezetőségét kicseréljék, ha még ha ok is volna rá. A társulatnak árt az, aki hatalmi vágyból vagy egyéb érdekekből színházbuktatót propagál. Erkölcileg nem helytálló, hogy szerződéses viszonyban levő tegye ezt, még kevésbé, hogy ártó szándékkal. Az újságok a színházi kommunikáció — reklámok — közléséért kívánhatnák díjazást, de ha a meg egyezés nem sikerül, ennek egyetlen konzekvenciája lehet: a lap nem közli a színház reklámjait, viszont nem kiált rögtön tüzet és tollát nem befolyásolthatja a lap hirdetési részétől.

Rossz társulat nem lehet jobb azzal, ha felemeli a hirdetési díjat, viszont ha nem sikerül az egyezés, nem okvetlenül szükséges, hogy rossz híre keljen a színházról. Nem erkölcsösten intézmény a színház, hogy erkölcsösten eszközökkel kellene ráhatni.

Direktort enni vagy társulatot viz alá nyomni nem lehet célja a sajtónak ma. A kritika szabad és független minden anyagi érdektől, de az anyagi érdekeltség hiánya vagy nem sikerülése se vezesse a sajtót egy most szervezett s összeszokó társulat megítélésénél.

Az a sajtó, amely elhagyja a morális alapot, odajut majd, hogy a közönség fogja visszautasítani az ártalmat, mérges gázokkal telített hangulatkezeléseket.

Azról pedig nem is beszélünk, hogy ha valaki rendes fizetést kap a színházról, az nem írhat elfogulatlanul kartársairól. S ha rosszat ír, erkölcsileg összeférhetetlen a helyzete.

A kormánybiztos a menekültek tartózkodásáról.

Betegh Miklós erdélyi kormánybiztos értesítette a város tanácsát, hogy a Kolozsvárról szakéren érkező menekültek csak 24 óráig tartózkodhatnak a város területén és csak anyai ideig vehetik igénybe a közellátást. Kivételt ez alól a rendelkezés alól csak azok képeznek, akik elháríthatatlan okok miatt kénytelenek még tovább is ittmaradni.

Ugy a városi irodában, mint a pályaudvaron állandóan folytatják az erdélyi menekültek érdekében szolgálatukat a segítő bizottság tagjai. Az újabb beosztás a következő:

Központi iroda.

Vasárnap délelőtt dr. Czinner Samu, dr. Tóth Ferenc, Kocsán János. Délután Petry Gyula, Ritoók István, dr. Fried János.

Vasutnál.

Vasárnap reggel 7-10 ig Jungreis Ignác, Lédiz Miklós, Weiszberger Lajos, 10-11 ig Kovács János, Kertész Albert, Korosmáros László. 1-4 ig dr. Kohányi Rezső, dr. Páukösi Mária, Balogh Károly. Délután 4-7 ig Kerekes Manó, Schönberger Árpád, Munk Mór, Vass János. 7-10 ig Löwenstein Zsigmond, Mott Román. Marinkovits Sándor. 10-11 ig Molnár Lára, Ó Dezső, Páru Károly, Dávvid László.

A hétfői szolgálat.

A segítő bizottság tagjait holnapra a következőkben osztották be szolgálatra:

Központi iroda: Hétfő délelőtt Felici-

des Lejos, Gerő Lajos, Hegedűs Árpád.
Délután Kovács Kálmán, Tatray Sándor,
Nosz Gusztáv.

Vasutnál: Hétfő délelőtt 7-10 ig Jun-
greis Ignac, Weiszberger Lajos, Ernyi Gil-
bert 10-1 ig dr Champier István, Lósb-
Bertalan, Varga Gábor. Délután 1-4 ig Ar-
dos Frigyes. Ó Dzsó, Nagy Dezső. 4-7 ig
Kovács János, Bizó János, Salamon Ernő.
7-10 ig Labancz György, dr Szopek Ló-
ránt, Riteók István. 10-1 ig Rész Mihály,
Szvetlik István, Korcsmáros László.

Kol szabad sertést tartani ?

A rendőrség elutasító határozata.

Amíg a városban az élelmezési ügy-
osztály, Lukács Ödön főjegyzővel élén, kora
reggeltől késő estig fáradozik azon, hogy a kö-
zönség közlélmézésének kérdésénél minél ki-
elégítőbben oldják meg, ugyanakkor a vá-
rosvezetésének másik részén igyekeznek meg-
bénítani egy hasonló intézkedést, merő
paragrafuságából. A közigazgatásnak ez a
régi áka még a mostani nehéz időkben is
kísért a rendőrségnél, ahelyett, hogy nem a
holt belü, hanem a való életzükségletnek
megfelelően gondolkoznának a szűrszállhaso-
gatással illuzóriussá teszik magát a dolgot.

A mai nehéz viszonyok között a ha-
tóságok kötelessége mindent elkövetni, hogy
a megélhetést megkönnyítse.

A hivatalos kommunikációkban is jól tudja
a közönség, hogy az egyik legfontosabb
élelmi cikkhez: a zsirhoz mily nehezen és
mily grágán lehet jutni a város
még nagy áldozatok árán is gondoskodni
igyekeznek a közönség zsirszükségletéről. Elemi
és fontos kötelesség tehát a városnak az,
hogy a magánosokat elősegítse abban a
törekvésükben, hogy a maguk és háztartá-
suk részére szükséges sertéseket hizlalhas-
sák. Ezáltal a város helyzetét is megkö-
nyítik.

A sertéstartási szabályrendelet meg-
szabja, hogy a város mely részén nem sza-
bad, tisztán közegészségi szempontból, ser-
teket tartani.

Ennek az akadálynak az elhárítása cél-
jából Imrik S. Zoltán törvényhatósági tag
indítványozta, hogy a háboru tartamára és
a háboru után a normális gazdasági vi-
szonyok beálltáig a sertéshizlalást magán-
feleknek a tiltott helyeken is engedje meg a
város a rendőrség által megállapított alkal-
mas helyeken.

A közgyűlés az indítványt el is fogadta
azzal az indoklással, hogy a mai horribilis
árak mellett fontos közlélmézési érdek pa-
rancsolja, hogy a lakosság hussal és zsirral
való ellátása a rendelkezésre álló minden
eszköz felhasználásával megkönnyíthessék.
Egyben a sertéstartási szabályrendelet korlá-
tozó rendelkezéseit felfüggesztette s elhatá-
rozta a közgyűlés, hogy a háboru tartamára,
a rendőrkapitányi hivatal által alkalmas
helyen, magánfeleknek a város egész terüle-
tén engedélyt ad sertéstartásra.

Már az hiba volt, hogy az ideiglene-
sen, csak a háboru tartamára érvényes ha-
tározatot, mint módosítást felküldötték jóvá-
hagyásra a miniszterhez. Valószínűleg azon-
ban nem számítottak arra, hogy a rendőr-
ség ebbe fog belekapaszkodni.

Ugyanis több magánfél, támaszkodva a

közgyűlés határozatára, polgári észszel azt
vélte, hogy a háborus állapotra vonatkozó
intézkedésnek most van ideje, nem majd,
ha vége lesz a háborunak, a rendőrségtől
kérte az engedély megadását.

És a rendőrség egyszerűen elutasította
a kérvényezőket, azzal az indoklással,
hogy akkor bírálja el a kérelmet, ha a mi-
niszter jóváhagyja a szabályrendelet módo-
sítását.

Aki járatos a közigazgatási dolgokban,
jól tudja, hogy még normális viszonyok kö-
zött is évek, a legjobb esetben 6-8 hónap
mulik el, míg a miniszter jóváhagy egy-egy
szabályrendelet-módosítást. A legjobb eset-
ben a mostani háborus világban is eltelik
ennyi idő, sőt valószínűleg a háboru is el-
mulik, mire a minisztertől leérkezik a sza-
bályrendelet módosítás jóváhagyása. Így a
város törvényhatóságának említett határozata
nem érne semmit.

A rendőrhatalóság eljárása tarthatatlan.
Reméljük, hogy a tanács másodfokban meg-
változtatja a rendőrség határozatát s nem
engedi neveltségessé válni a törvényhatóság-
nak a szükség által is parancsolt határo-
zatát.

A hatósági konyha megnyitása 400 ebédnél többet szolgáltak ki.

Nagyvárad város legújabb emberbaráti
intézményét, a hatósági konyhát, tegnap
megnyiták.

Hogy mennyire szükség volt erre, azt
mindennél ékebben bizonyította a tegnapi
fergalom.

A hatósági konyha Körözs-utcán, a
Bottó féle házban van elhelyezve, ahol a
Vörös Kereszt központi konyhája volt. A
hatalmas konyhahelyiségben nagy takaré-
ktűzhely, azonkívül két üstkonyha, továbbá a
szükséges asztalok. Minden ragyog a tiszta-
ságtól.

A konyha mellett két tágas tereben
hosszu asztalok terítve várták az ebédre
érkezőket.

Déli 12 órára már százakra menő kö-
zönség várta az ebédet. Az ott ülők el-
foglalták az asztaloknál helyeiket. Az udva-
ron és egy mellékszobában pedig edényekkel
várták asszonyok, lányok, gyermekek, hogy
a párolgó ebédet elvigyék.

A konyhában először azokat szolgálták
ki, akik havasított az ételt. Igen sok es-
zélőhöz öt hat adag ételt vittek.

Peller Ferenc, aki az egész konyhára a
közvetlen felügyeletet gyakorolja, szolgálták
ki az előre váltott jegyek ellenében az étel-
adagokat. A szomszédos hosszu asztalon a
szakácsnők vágják fel a pompás, pirosra
sült báránypeseenyét.

Tegnap táskafeves, tökkáposzta főzelék
báránysülttel volt az ebéd. Minden étel tiszta,
izletes.

A hatósági konyhában Lukács Ödön fő-
jegyző, az intézmény létesítője is megjelent
s bizonyára jól eső érzéssel látta, hogy mily
örömmel siettek haza sokan a párolgó, jó
meleg étellel.

Az első nap azt a benyomást tette a
szemlélőre, hogy a hatósági konyha nem-
csak kitűnően bevált, de valóságos áldás a
szegényebb népre, akiknek nagyrésze más-

ként nem volna képes jó meleg ételt be-
szerezni.

De láttuk azt is, hogy ez az egy konyha
nem lesz elég, s különösen a szigorubb tél
közeledtével, újabb hatósági konyhákra is
nagy szükség lesz.

*
Figyelmébe ajánlom mindazoknak, akik
a hatósági kifőzdéből az ebédet haza akarják
vitetni, hogy az ebéd elvitele végett fél 12
órák a hatósági kifőzdében jelentkezzenek,
amennyiben a kiszolgáltatás mindenkor
fél 12 órákor kezdődik és 12 órákor feje-
ződik be.

Nagyvárad, 1916 szeptember 16 án.

Lukács Ödön
főjegyző.

Özv. Reismann Jakabné utolsó 16.000 koronája.

Az érköbökuti egyezség.

Három vádlott üt tegnap a Palánkay
Károly elnöklésével ítélkező tanács előtt egy
nagyon bonyolalmas ügyben, amelyre az
eddiggi tárgyalás még nem érintett kellő vi-
lágosságot.

Róth József, Róth Albert és Róth Már-
ton ültek a vádlottak padján, akiket sikkasz-
tással és csalással vádolt az ügyészség. Ez a
bűntűy szoroson összefügg azzal, hogyan
vesztette el a Nagyváradon is ismert özvegy
Reismann Jakabné 180 000 koronát tevő va-
gyonának utolsó részét, melynek elvesztését
a vádlottak büncselekményeivel hozza oko-
zati összefüggésbe az ügyészség.

A tárgyaláson a vádat Bolza Alfonz
gróf királyi ügyész képviseli, a védelmet
Barna Miklós dr és Bock Alfréd dr ügy-
védek látják el.

A vád.

Elnök felolvassa a vádiratot. Eszerint
Róth József vádlott éveken át bérletre Varju
Elemér érköbökuti gazdaságát. E gazdaság
vezetéséhez Reismann Jakabtól nagyobb
összegű kölcsönt kapott, amelyeket nem tu-
dott kifizetni. Ugy egyeztek meg tehát, hogy
a vádlott a bérleti jogot Reismann Jakabra
ruhazza át, az összes élő és holt leltári gaz-
dasági felszerelést átadja Reismannnak s a
tartozás fedezésére váltót állít ki. Az élőál-
latok száma ekkor 12 ökör, 2 tehén, 5 ló
volt, a gazdasági berendezés is nagy értéket
képvisselt.

Reismann Jakab azonban meghalt s
Róth József özvegy Reismann Jakabnéval
összeszámlált. A gazdasági felszereléseket
leltárba foglalta s az özvegy tulajdon jogát
elismerte.

Ekkor 38 294 koronára rugott a tarto-
zása, míg az élő és holt felszerelés leltári
értéke 95 200 koronát tett ki. Mert Róth
József a bérleten szerződés ellenében gaz-
dálkodott, az özvegy otthagya a birtokot.
Róth ekkor azt kérte az özvegytől, engedje
meg, hogy az ingóságokat Érköbökutiról
Monospatriba szállíthassa, ahol apósával,
Ehrenfeld Jakabbal közös bérlete van. Az
özvegy ebbe beleegyezett s át is vitték az
ingókat, amelyeknek tulajdonosa az özvegy
volt. Róth József 16 000 koronára törlesz-
tette le adósságát. A fedezeti váltót fele-
ségével és atyjával, Róth Alberttel is alá-
íratva. Róth aztán nem tudott fizetni, s ek-

kor rájött az özvegy, hogy Róth és apja fizetésképtelenek. Mikor pedig végrehajtást akar vezetni ellenük, akkor kiderült, hogy az ő ingóit Róth József közjegyzői okirattal apósára, Ehrenfeld Jakabra ruházta át.

Róth József

48 éves, vámoslázi születésű, margittai lakos tagadja, hogy sikkasztott. Azt állítja, hogy mikor ő a gazdasági felszereléseket elszállította Monospetribe, a 16.000 korona adósságot váltóval fizette, s így az ingók tulajdonába mentek át, tehát ő azokat el is adhatta.

Róth Albert

70 éves, székelyhídi születésű margittai lakos tagadja, hogy csalni akart. Ő három ízben írt alá váltót, de nem ismerte fia rossz anyagi helyzetét s nem is ezért adta el a házat, hogy az özvegy abból ki ne elégíthesse magát. Az hogy 10000 korona értékű ingatlanát 8000 koronáért adta el, az nincs összefüggésben a váddal.

Róth Márton

39 éves, gazdasági írnok, tyukodszirostanyai lakos állítja, hogy neki szüksége volt a házra s azért vette meg apjától 3000 koronáért, tagadja a vádat.

A tanúk.

Özvegy Reismann Jakakné Budapesten hallgatták ki, mert a tárgyalás izalmait nem bírta volna ki. Esküt tett arra, hogy a feljelentésben foglaltak igazak.

Héderváry Hugó dr tanu elmondja, hogy ő intézte az egész ügyet, sose foglalkozott ilyennel, s látja, hogyank játszotta ki anyósát, aki így elvesztette vagyona utolsó részét is. Terjedelmes vallomásaiban elmondja vádlottak furfangjait, hogyan vezették orránál fogva s hogyan éltek vissza jóhiszeműségével. Igazolja a vádat.

Nádas Bertalan dr ügyvéd hasonló vallomást tesz.

Appán Sándor jegyző az átruházási körülményeket igazolja. Ehrenfeld Jakab és Baranyi Boldizsár kihallgatása után

Barna Miklós dr védő a bizonyítás ki egészítésére tesz előterjesztést s igazolni fogja, hogy a tulajdonjog átruházása jogos volt. Tanukat jelent be a céltól.

Dr Bolza Alfonz gróf ügyész ehhez hozzájárul.

A törvényszék a védő előterjesztésének helyt adott s a bizonyítás kiegészítését elrendelte.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kote festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Félvételi üzlet 14-69

* Vármegyei főügyési hivatalba menekült ügyvéd hivatásszerű alkalmazást nyerhet. Ügyészek előnyben részesülnek.

* Polcsokairtó MOXIN biztos eszár. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

..HIREK..

* **Mária szent nevének ünnepe**

Mária nevének ünnepét ma ünnepli a katolikus egyház. A törökökön vívott 1688-iki bécsi győzelem emlékére, ahol a hős Szob-jeszki János lengyel király tönkrevverte a Bácsat ostromló török seregeket — a pápa elrendelte, hogy Mária nevének ünnepét szeptember 12 ikén ünnepeltessék meg. Ez a nap az idén keddre, hétköznapra esett s ezért az ünnep át lett téve az ünnepet kö-vető vasárnapra, a mai napra.

* **Kitüntetések a földmivelés-ügyi miniszteriumban.** A hivatalos lap közli, hogy a király felsőzopori Tóth Jenő miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és dr losonci Losonczy Géza miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi címet adományozta. Mind a ketten nagyváradi származásúak és rokoni kötelékek fűzik itteni családokhoz.

* **Előléptetett szolgabírák.** A vármegye tisztviselői közül tegnap három szolgabíró lépett elő fizetési osztályban. A tizedik fizetési osztályból a 9-ik fizetési osztályba léptek elő Bersán Kornél, Bujanovics Rudolf és Szunyogh Barna. Az előléptett szolgabírák közül Szunyogh Barna jelenleg a tenkei járásban mint helyettes főszolga-bíró működik, Bersán Kornél mint katonai teljesít szolgálatot, Bujanovics Rudolf pedig mint beosztott szolgabíró szolgálja a vár-megyét.

* **Spett Gyula kanonok adományai.** Spett Gyula prépost kanonok 300 koronát küldött szerkesztőségükbe a háborus jótékonyág céljaira. Ebből 100 koronát jut-tat a Vörös-Keresztnek, 100 koronát a Vö-rös-Kereszt Jobbkéz osztályának, 50 koronát az erdélyi menekülteknek s 50 koronát a nagyváradi áldozatkésztség szobor céljaira. Rendeltetési helyére juttatják.

* **Közös szent áldozás.** Az uniók Mária kongregációjának tagjai ma, vasárnap reggel egynegyed 9 órakor a Szent László templomban közös áldozást tartanak.

* **Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetőse alatt álló ítélőtábla kerületébe Ba-lázsovich Rezső végzett joghallgatót ideig-lenes minőségű díjaz jeggyakornokká ne-vezte ki.

* **Szaporítják a hatósági liszt-üzleteket.** Tudatom a város közönségével, hogy az igények kielégítése és a forgalom könnyebb lebonyolítása végett újabb három városi liszt- és élelmiszerüzletet rendezek be. Ezek közül Csengeri u. 1. sz. (első gyulai kenyérsütőse mellett) már e hó 18 ától kez-dődőleg a közönség rendelkezésére áll, ahol minden, a városi üzletekben árusított áru beszerezhető. A Szent János-utcai és Hajó-téri üzlet néhány napon belül szintén rendelkezésre lesz a közönségnek. Nagyvárad, 1916 szeptember hó 16 án. Lukács Ödön, főjegyző.

* **A sorozás.** Tegnap folytatták a 39-50 éves népfelkelők sorozását. Kirch Árpád alezredes és Komlóssy József tanácsos, polgármester-helyettes, Eleméry Ferenc tanácsos, Mayer László dr főorvos és a sorozó katonarvos vezették a sorozást. Az első két nap 332-en állottak elő. Hétfőn folytat-ják a sorozást.

* **A vármegye első szakosztályi ülése.** Biharvármegye törvényhatósága tudvalevőleg e hét folyamán, szerdán tartja meg ez évi özei közgyűlését. A köz-gyűlés előkészítése végett tegnapi ülészetett az első szakosztály Pally Lajos elnöklété-alatt. Az ülésen a napirendre kerülő ügyek-kel foglalkoztak.

* **A tanítók és tanárok beszer-zési csoportjának** elnöksége tudatja tagjaival, hogy a megrendelt s kifizetett kávéfő hó 18 án hétfőn délután félnegyfel-öt óráig a kereskedelmi iskolában átvehetik. Az elnökség a csoport minden egyes tagja számára 5 kg. só: is biztosított, ami a jel-zet időben a tagsági igazolvány felmutatása-mellett szintén átvehető.

* **Hősi halált halt 18 éves had-nagy.** A háboru sok családra hozza meg a végtelen gyász keservét; sok szülő egyetlen reménye ott leli hősi halálát a hazáért s harctereken. Ilyen megrázó tragédia dulta szét városunk egyik derék polgárának Pataky Elek máv. szertárvezetőnek és családjának boldog családi életét. Egyetlen-dalás fiuk, kinek neveléséért, jövőjéért kü-döttek, fáradtak, nélkülöztek, most már ott aluszassa örök álmát a többi hősekkel, a messze idegenben. Ifj. Pataky Elek a 4-ik honvédszolgazred hadnagya az olasz harc-téren, dicső küzdelemben megsebesült s a gorjanszko-i kórházban elhunyt. Megsebesü-lése után Kratochwill ezredes értesítette a derék hadnagy édesapját, hogy „folyó hó 16 án vívott dicső harcainkban kedves fia, hősiiesen viselve magát, megsebesült.” A hír vétele után édes anyja, 14 éves övére-vel, elutazott a hős hadnagy betegágyához, aki az anyai szerető karek között hunyta-le örökre szeméit. Heliktestét hazaszállítják.

* **A hegyközség közgyűlése.** A nagyváradi hegyközségi birtokosság igen tisztelt tagjai van szerencsénk éreztetni, hogy folyó hó 24 ikén vasárnap délelőtt 11 órakor a városi háza bizottsági termben közgyűlést fogunk tartani, melyre a hegyköz-ségi birtokosságot tisztelettel meghívja az elnökség. Az ülés tárgya: A születési idő megállapítása.

* **Pán halála.** Nadántéleken dolgozott Pán Tivadar 25 éves hadimunkás. Mi történt vele, mi nem, nem tudni. Talán szerelmes volt, talán a harctérre vágyott. A csendőrség azt jelentette, hogy meghalt Pán. Megölte magát.

* **Okleveles tanítónők figyel-mébe.** Felhívataok azok az állás nélküli okleveles tanítónők, akik a vármegye terü-letén a vidéken levő állami elemi iskoláknál helyettesítést vállalnak, hogy személyesen sürgősen jelentkezzenek a vármegyei kir-tanfelügyelőségnek Lukács György-utca 23. szám.

* **A Népinevelési Közlöny** tarra-dalmi és tanügyi újság. (Szerkesztő: Varady István) most megjelent számának tartalma-cikkai: Erdélyi Golgotájára, Háborus mozaik az erdélyi román falvakból, színes riportja és gazdag hír rovata mindentűt élők ér-deklődést keltenek. Az új szerkesztő kezé-ben a lap tartalmában, színben és eleven-ségben sokat nyert s így élvezetet talál ab-ban a kulturának minden minden barátja. (A Népinevelési Egyesület tagjai a lapot tagsági díjuk fejében, iskolák, tanárok s tanítók 2 korona évi díjért kapják.)

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

*** Antalfy Margitka házikolonestélya** Igen jól sikerült Antalfy Margitka tegnapi házi kolonestélya, melynek a bevétele az erdélyi menekültek részére fordított. A tánciskola legjelesebb növendékei mutatták be kifejlett művészetüket az estén, ami legfőképpen Antalfy Margitka, a kiváló hírv. táncosnő érdeme. Már az első szám is érdemes arra, hogy a műsorból kiemeljük, Jeronias Ellát, valódi kis művésznek már a táncban. Ezúttal a legaktuálisabb táncot, a magyar táncot lejtette el bájos, precíz mozdulatokkal. A dialógok közül kiemelkedik Vendelburg Nusika és Czitrom Ilonka száma, kik a legnagyobb sikert érték el egyes előadásaikkal. Egy kis csopáng: Schuster Nusika szavaltatért sok cukrot és tepsőt kapott. A többi előadó száma is a legnagyobb díszetért szerzették mind az előadónak, mind a betanító táncosnőnek, Antalfy Margitkának.

*** Halálhíradás** Baráthy János életének 33. évében elhunyt. Temetése szeptember hó 17-én, vasárnap délután 4 órakor fog a római k. kath. egyház szertartása szerint. Holdvilág-utca 1. sz. háziól végtelen.

*** Egy kis utcai butorozott szoba** minden órára kiadó. Cim Füzes u. 59.

*** Menekült mint házigondnok**, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.)

*** A kávépiacról** közvetlen tudósítás. Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Sasparlata: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privát házaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francok-pörkölt kávé, füge kávé, malátakávé és fehér cukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, liptóitúr, szardínia, édes paprika, málnaszörp és csemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő leg szebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy elűntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, elűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Apollo” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap délután: Marci.
 Vasárnap este: Mánás Miska.
 Hétfő: A Névtelen asszony. (Be mutatás előadás)
 Kedd: A Névtelen asszony.
 Szerda: A Névtelen asszony.
 Csütörtök: Mánás Miska.
 Pénteken: Jótékony csele művészt a menekültek javára.
 Szombaton: A Tündérlaki lányok.
 Vasárnap délután: Varázskeringő.
 Vasárnap este: Egyszer volt... (Be mutatás előadás.)

APOLLÓ mozgószínház	Vasárnap.
	A sárkány. Magyar mese játék 5 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.	

URÁNIA mozgószínház	Vasárnap.
	Titokzatos küldetés. dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.	

Legújabb táviratok.

A bolgár vezérkar újabb jelentése.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól) A bolgár nagyvezérkar jelenté szeptember 16 isáról:

Romániai front. Dobrudzsában folytattuk a menekülő ellenség üldözését. A Fekete tenger partján nyugalom uralkodik.

Macedonai front. Ostrovótól folyt elkezdett ellenséges támadások után az ellenségnek sikerült elfoglalni Nizet, Pavinát. A moglena szakasz ellen intézett támadásokat az ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. Vardar völgyben kölcsönös tüzés harc. Szeptember 12 én Kavalát elfoglaltuk. A 4. görög hadtest Német országba való szállítása megkezdődött.

Sarail tábornok offenzívája.

Budapest, szept. 16. (Saját tudósítónktól) Luganóból jelentik: Sarail tábornoknak a macedonai fronton kezdett offenzívája az egész vonalon megindult.

Elűlyesztett gőzöcsk.

Budapest, szept. 16. (Saját tudósítónktól) A Wolf ügynökség jelenté Berlinből: Német buvárhajók szeptember 2 től 12 ig 26 ellenséges gőzöt és 7 semleges gőzöt süllyesztettek el az angol csatornában és az Atlanti óceánban. A semleges gőzöcsk dugárú akartak szállítani Angliába.

Bukarest orosz fennhatóság alatt.

Budapest, szeptember 16. (Saját tudósítónktól) Stockholmól jelentik: Egy Romániából érkező semleges állampolgár beszélt el, hogy Bukarest orosz fennhatóság alatt áll. Sajomovszki orosz tábornok és Pokleski bukaresti orosz követ tárgyalnak a román hadvezetőséggel.

Az orosz követ beszédet intézett a kömeghez, amely Take Jonescu lázító beszédének hatása alatt megtámadta Carp Péter villáját és bevarta az ablakait.

Bukarest erdélyi orosz tisztek parancsnoksága alatt állanak. A kormány győzelmi hírekkel áztatja a népet.

Az élelmiszerek hatósági árai.

Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közéletmezés zavartalanságának biztosításához fűződő érdekből az élelmiszerek követelhető legmagasabb árait az 1916 szeptember hó 15 től szeptember 30 ig terjedő időben a következőkben állapította meg a hatóság:

Marhahus I. rendű 1 kiló 8.—. Marhahus II. rendű 1 kiló 7.80. Marhahus növendék 1 kiló 7.60. Marhahus kóser 1 kiló 8.10. Borjúhus hátulja 1 kiló 8.—. Borjúhus eleje 1 kiló 7.60. Barányhus 1 kiló 5.60. Sertéshus 20 deka nyomtatékkal 1 kiló 7.—. Sertéshus nyomtaték nélkül 7.40. Sertéshus füstölt sovány 1 kiló 8.60. Sertéshus füstölt csontos 1 kiló 8.—. Kolbász füstölt 1 kiló 8.40. Kolbász friss 1 kiló 7.60. Szalona nyers zsirnak való 1 kiló 8.60. Szalona füstölt 1 kiló 9.—. Szalona pörkölt, psprizott 1 kiló 9.—. Szalona sózott 1 kiló 8.60. Csomaga szalona abált 1 kiló 10.—. Háj 1 kiló 9.—. Tapertő préselötlen 1 kiló 6.40. Sertészsir 1 kiló 10.—. Birsajt 1 kiló 7.60. Húsfalék 1 kiló 2.40. Sonka nyers egészben 1 kiló 8.60. Sonka nyers felvágva, kicsinyben 1 kiló 9.—. Füstölt fej és csontos hús 1 kiló 7.—.

II. Baromfi: Csirke, rántani való 1 pár 4.—. Csirke sütni való 1 pár 5.—6.—. Csirke élő súlyban 1 kiló 3.—. Tyúk egy kiló 3.—. Rucsa, kövér, élő súlyban 1 kiló 4.—. Liba, hizott, élő súlyban 1 kiló 4.60. Libaszir 1 kiló 12.—. Liba, hizott, koppasztott 1 kiló 5.— K.

III. Hal és vad: Ponty fél kiló súlyig 1 kiló 2.20. Ponty fél kütötől 1 kiló súlyig 1 kiló 3.80. Ponty 1 kiló súlyon túl 1 kiló 4.20. Apró halak 1 kiló 2.40. Cigányhal és kárász 1 kiló 4.—. Nem élő hal 25 százalékkal olcsóbb.

IV. Tej és tejtermékek: Tej, teljes 1 liter piacon —50. Tej, teljes, 1 liter házhoz szállítva —52. Tejjel 1 liter 1.80. Tehénturó 1 kiló 1.60. Juhturó 1 kiló 3.20. Gomolya 1 kiló 2.80. Teavaj 1 kiló 11.—. Liptói turó 1 kiló 6.20.

V. Liszt és kenyéreműek: Buzadara és nullásliszt 1.06. Főzöliszt 1 kiló —70. Buzakenyerliszt —50. Rozsliszt 1 kiló —52. Kenyér kenyérlisztből péknél 1 kiló —48. Kenyér kenyérlisztből viszontelárusítónál —50. Kenyér fehér főzölisztből péknél —68. Kenyér fehér főzölisztből viszontelárusítónál —70. Kalács fehér nulláslisztből cukrásznál és péknél 1.06. Kalács fehér nulláslisztből viszontelárusítónál 1.06.

VI. Cukor és kávé: Cukor süveg visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor süveg kicsinyben 1 kiló 1.24. Kockacukor dobozban visz. elár. bttó 5 kg. 100 kg. 121.25. Kockacukor ládában visz. elár. nettó 50 kg. 124.75. Kockacukor kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Kockacukor ládában nettó 50 kg. 1.30. Cukorliszt dobozban visz. elár. 5 kg. 100 kg. bttó 121.25. Cukorliszt kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Cukor kristály visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor kristály kicsinyben 1 kg. 1.24.

Fischer Ervin Zeneiskolája
 Szalárdi-utca 21. sz.
 Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

Figyelem!

Nagyváradon Beóthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lepedő vásznak, Vászón és damast asztalneműek, Ágyneműek beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Törölk, szakajtók, hímző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

Kávé nagybani eladásnál 50 kg.-tól teljebb: Robusta kávé 1 kg. 9.06. Minden nemű Santos, Java és kávépörkölt 9.66. Finom kék kávék 10.96. Finom maragony kávé 11.96. Közönséges pörkölt kávé 11.96. Finom pörkölt kávé 13.16.

Kicsinybani eladási ár: Robusta kávé 1 kg. 9.80. Mindennemű Santos, Java és kávé pörkölt 10.60. Finom kék kávék 12.—. Finom maragony kávé 13.—. Közönséges pörkölt kávé 13.—. Finom pörkölt kávé 14.40.

VII. Gyümölcs: Bereceei szilva 1 kiló —48. Nyári szilva 1 liter —44. Barack sárga, aprózemű, valamint bármilyen lek várák való 1 kiló 50—110. Barack sárga közönséges 1 kiló 120—140. Barack sárga, nagyzemű, finom, válogatott, csomag 180—200. Barack ősz 1 kg. 180—2—. Szőlő 1 kg. 160—180

VIII. Szárazfőzelék, tojás, zöldség stb.: Bab száraz 1 kiló —70. Borsó száraz 1 kiló —70. Lencse 1 kiló —80. Kéleskása 1 kiló 2—. Tojás 1 drb. —22. Sárgarépa 1 csemő —04. Petrezselyem 1 csemő —04. Kalarábé 1 drb. —02—04. Vöröshagyma 1 kiló —76. Foghagyma 1 kiló 5—. Fejes káposzta 1 fej —6—12. Burgonya új 1 kiló —26. Kelkáposzta 1 fej —4—8. Vöröshagyma 1 fej —10—30. Retek fekete nagy 1 drb. —10—20. Ugorka vizes 1 drb. —04. Ugorka nagy salátának való —04. Paradicsom 1 kiló —50. Tök főzni való —20—60. Zöld bab 1 kiló —60. Kelvirág 1 drb. —20—30. Pörj 1 csemő —08. Padlizsá 1 csemő —06. Paprika zöld nagy 1 drb. —02—. Tengeri szemes 1 liter —26. Kapor 1 csemő —04. Gyenge tengeri 1 cső —12. Dió 1 kg. 1.50.

NYILTÉR

Mély megilletődéssel jelentjük, hogy igazgatóságunk tagja

Telegdi József úr
országgyűlési képviselő

folyó hó 15-én elhunyt.

Az elhunytban intézetünk tevékeny és kiválóan érdemes igazgatósági tagját veszítette el, kinek emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.
Nagyvárad, 1916. szept. 16.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv. társ. Nagyváradon.

Erdélyi menekülő birtokos

tenyészállat állománya

megmentett részét (tejelő és bornyuzó tehének, bivalyok, ökrök, bikák, növendék fajmarhák) 1916. szeptember 18-án d. u. 2 órakor Nagyváradon Léderer és Kálmánygyár telepén eladja (Malom-u.)

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6 kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6 "
Feketekávés készlettalcaival Roccoco 6személyre	6 "
Mosdó készlet finom fayence	8 "
Ebédülő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24 "
Függő lámpa csigas felszerelve	16 "
Befőttes készlet kristályüvegből 6 személyre . . .	4 "
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4 "
China ezüst cukortartó 6 személyre	5 "

KÉPRERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

:: Telefonszám 372. ::

* A Nagyvárad Takarékpénztár tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölessen kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

ISKOLA TÁSKÁK

könyvszijak, könyvesomagoló vásznak. Tornacipők, sárcipők. Fésük, Fogkefék és szappandobozok.

Fiu esőköpenyek.

Szőnyeg osztályon:

Futószőnyegek már K 170 től. Ebédlőszőnyegek, lábtörők, hencsertakarók, ágy és asztalterítő

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

4 székfoglalásért ideiglenes árúval.
Dr. PAPP KÁROLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Ma vasárnap

szeptember 17-én

Előadások d. u. 3 órától

Árkon át,

bokron át.

Kacagató bohózat 3 felv.

A kalandor pár.

Detektiv történet 3 felvonásban.

A legújabb

háborús felvételek.

Kedvezményes jegyek kaphatók a Sipos-féle bémer-téri dohánytöszdében.

Az előadások kezdete délután 3 órakor.

Helyárak:

Páholy 6 személyre 6 K. Főntartott hely I. K. I. hely 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

Katonák és gyermekek a helyárak felét fizetik.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsi-
csizó és ígás szerszámok, kocsii-
ülés, lábvédők és szerszámlak-
kok raktára.

5504-1916. éln. sz.

Hirdetmény.

Felhívom a Nagyváradon tartózkodó összes erdélyi menekülteket, hogy mindazok akik eddig még nem jelentkeztek, összejárjuk végéig a bejelentő hivatalnál (Város háza, rendőrség II. em. 19. számú ajtó) haladéktalanul jelentkezzenek.

Eg, idejűleg tudomására hozom a menekülteknek, hogy mindazok, akik valamely hozzátartozójuk holléte iránt érdeklődnek, forduljanak kérdezősködésükkel a magyar szent korona országai Vörös Kereszt egyesület tudósító irodájához Budapesten, Váci utca 38. sz., amely iroda a romániai betörtés következtében menekült lakosságot nyilvántartja és az érdeklődő hozzátartozókat azonnal értesíti.

Nagyvárad, 1916. évi szeptember 16.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság
beraktározási osztálya.

Beraktározás.

Értesítjük a i. közönséget, hogy a „Zöldfa” épületben az eddig fenntartott és ezután is rendelkezésre álló 12 külön raktárhelyiséghez egy 400 négyzetméter területű földszinti gyűjtő helyiséget csatoltunk (a volt Zöldfakávéház terméi).

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására száraz pincék, továbbá boros-pincék állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási árak hetenként és négyzetméterenként 1 korona. Nagyedévi bérletnél 5 %, éves bérletnél 10 % engedmény.

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Raktárhelyiségek: Zöldfa-u. és Zöldfa-passage.

Helfy József utóda NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Új gabona-, lisztes-, szalma-,
heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkocsiban a legkitünőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötelneműek, gépszijak, dohány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

MODERN

üveg, vászon és bádoglemez

CIMTÁBLÁKAT

művészi kivitelben készít

KRAMMER

cimer és cimfestő

Nagyvárad, Kossuth L.-u. 16.

2095-1916.

Pályázati hirdetmény.

Biharmegye margittai járásában fekvő bályoki körjegyzőségben elhalálozás folytán megürült körjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képetésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi szeptember hó 26-ig adják be.

A körjegyzői javadalom a következő:

1. 1259 kor. 20 fill. törzsfizetés.
2. 160 kor. fajárandóság váltóságdíja.
3. 360 kor. napidij általány.
4. 310 kor. iroda általány.
5. 120 kor. fuvar általány.
6. 116 kor. fűtési általány.
7. 80 kor. világítási általány.
8. 32 hold 441 □ öl föld haszonélvezete, melynek adóját a községek fizetik.

9. Természetbeni lakás.

A választást Bályok községgháza tanácsstermében a később kitűzendő határidőben fogom megtartani.

Margitta, 1916. szept. 13.

Dr. Halász Ele né
főszolgabíró.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitünő **Málnaszörp**,
Törley pozsgó, valódi
kitünő **ó-borok**.

Saját termésű bor.

Szappanok: Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta físs vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
:: **Telefon: 11-53.** ::

Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1.000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitol váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

Gazdasági és Iparbank

Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3.010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítását megkezdjük, megrendeléseket köszönettel vesszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.

Telefon 439.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizsives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Páter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Az Erzsébetligeten lévő **4 ujj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadóak, (Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedéllemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiaival.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 814.

A telep telefonja 814.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ **főzőedények,**
„ **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén **házhöz szállítva 450 K.** Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész u. 11. sz.

(Hajótér villamos megálló mellett)
!! Telefonszám: 10-85. !!